

శ్రీ తైత్తిరీయారణ్యకే చతుర్థ ప్రశ్నః

- హరిః ఓమ్ -

నమో వాచే యా చోద్దితా యా చానుదితా తస్యై వాచే నమో
నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమః ఋషిభ్యో మస్త్రకృద్యో మస్త్ర
పతిభ్యో మా మామృషయో మస్త్రకృతో మస్త్రపతయః పరా దుర్యాహ
మృషీ న్ముస్త్ర కృతో మస్త్రపతీ న్పురాదాం వైశ్వదేవీం వాచ ముద్యాసగ్ం
శివామదస్తాం జషాం దేవేభ్య శ్శర్మ మే ద్యా శ్శర్మ పృథివీ శర్మ విశ్వ మిదం
జగత్ । శర్మ చస్త్రశ్చ సూర్యశ్చ శర్మ బ్రహ్మ ప్రజాపతి । భూతం వదిష్యే
భువనం వదిష్యే తేజో వదిష్యే యశో వదిష్యే తపో వదిష్యే బ్రహ్మ
వదిష్యే సత్యం వదిష్యే తస్మా అహమిద ముపస్తరణ ముపస్త్రణ ఉపస్తరణం
మే ప్రజాయే పశూనాం భూయా దుపస్తరణ మహం ప్రజాయే
పశూనాం భూయాసం ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణాపానౌ
మామాహసిష్టం మధు మనోష్యే మధు జనోష్యే మధు వక్ష్యామి మధు
వదిష్యామి మధుమతీం దేవేభ్యో వాచముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యం
మనుష్యేభ్యస్తం మా దేవా అవన్తు శోభాయే పితరోఽనుమదన్తు ॥

ఓం శాన్తి శాన్తి శాన్తిః ॥ ౧ ॥ ౧ ॥

ఓమ్॥ యుజ్యతే మన ఉత యుజ్యతే ధియః । విప్రా విప్రస్య బృహతో
విప్రశ్చితః । విహోత్రాదధి వయునావిదేకణత్ । మహి దేవస్య సవితుః
పరిష్కృతిః । దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినోర్బాహుభ్యామ్ । పూష్ణో
హస్తాభ్యామాదధే । అశ్విరసి నారీరసి । అధ్వరశ్చ దేవేభ్యః । ఉత్తిష్ఠ

బ్రహ్మణస్పతే ॥ ౧-౨ ॥ దేవయన్తస్త్విమహే । ఉపప్రయన్తు మరుత
 స్సుదానవః । ఇన్ద్రప్రాశూర్భవా సదా । ప్రైతు బ్రహ్మణస్పతిః । ప్రదేవ్యేతు
 స్సూన్యతా । అచ్ఛాపీరం నర్యం పట్నీ రాధసమ్ । దేవా యజ్ఞం నయన్తు
 నః । దేవీద్యావాపుథివీ అనుమేమగ్ంసాథామ్ । ఋద్వ్యాసమద్య । మఖస్య
 శిరః ॥ ౨-౩ ॥ తా మఖాయ త్వా । మఖస్య త్వా శీర్షే । ఇయత్యగ్ అసిః ।
 ఋద్వ్యాసమద్య । మఖస్య శిరః । మఖాయ త్వా । మఖస్య త్వా శీర్షే । దేవీ
 ర్వమీరస్య భూతస్య ప్రథమతా ఋతావరీః । ఋద్వ్యాసమద్య । మఖస్య
 శిరః ॥ ౩-౪ ॥ తా మఖాయ త్వా । మఖస్య త్వా శీర్షే । ఇన్ద్రస్యాఙ్మోసి ।
 ఋద్వ్యాసమద్య । మఖస్య శిరః । మఖాయ త్వా । మఖస్య త్వా శీర్షే ।
 అగ్నిజా అసి ప్రజాపతే రేతః । ఋద్వ్యాసమద్య । మఖస్య శిరః ॥ ౪-౫ ॥
 తా మఖాయ త్వా । మఖస్య త్వా శీర్షే । ఆయుర్యేహి ప్రాణం ధేహి । అప్తానం
 ధేహి వ్యానం ధేహి । చక్షుర్యేహి శ్రోత్రం ధేహి । మనో ధేహి వాచం ధేహి ।
 ఆత్మానం ధేహి ప్రతిష్ఠాం ధేహి । మాం ధేహి మయి ధేహి । మధుత్వా
 మధులా కరోతు । మఖస్య శిరోసి ॥ ౫-౬ ॥ యజ్ఞస్య పదేస్థః । గాయత్రేణ
 త్వా ఛన్దసా కరోమి । త్రైష్టుభేన త్వా ఛన్దసా కరోమి । జాగతేన త్వా ఛన్దసా
 కరోమి । మఖస్య రాస్నాఽసి । అదితిస్తే బిలం గృహ్లాతు । పాక్ష్యేన
 ఛన్దసా । సూర్యస్య హరసాశ్రాయ । మఖోసి ॥ ౬-౭ ॥ పతే శిర ఋతావరీర్
 ఋద్వ్యాసమద్య మఖస్య శిర శ్శిర శ్శిరోసి నవ చ ॥ ౭ ॥

ఇయతి దేవీరిన్ద్రస్యాఙ్మోస్యగ్నిజా అస్యాయుర్యేహి ప్రాణం పథ్య ॥
 వృష్టో అశ్వస్య నిపుదసి । వరుణాస్త్వా ధృతవత్త అధూపయతు ।
 మిత్రావరుణయోర్భువేణ ధర్మణా । అర్చిషే త్వా । శోదీషే త్వా । త్యోతిషే

త్వా । తపసే త్వా । అభీమం మహీనాదివమ్ । మిత్రోపభూవ సప్రథాః ।
 ఉత శ్రవసా పృథివీమ్ ॥ ౭-౮ ॥ మిత్రస్య చక్షణీధృతః । శ్రవో దేవస్య
 సానసిమ్ । ద్యుమ్నం చిత్రశవస్తమమ్ । సిద్ధ్యైత్వా । దేవస్త్వా సవితో
 ద్వపతు । సుప్రాణి స్వృజ్జురిః । సుబ్రాహ్మరుతశక్త్యా । అపద్యమానః
 పృథివ్యామ్ । అకాదిశ అపృణ । ఉత్తిష్ఠ బ్రహ్మస్థువ ॥ ౮-౯ ॥ తీర్థస్తిష్ఠ
 ధ్రువస్త్వమ్ । సూర్యస్య త్వా చక్షుషాఽన్వీతి । ఋజవీ త్వా । సాధవీ
 త్వా । సుక్షిప్త్యై త్వా భూత్యై త్వా । ఇదమహమముమాముష్యాయణం విశా
 పకుభి చృహ్మవర్చసేన పర్యాహమి । గాయత్రీణ త్వా ఛన్తసాఽఽ
 చ్చృణద్మి । త్రైష్టుభేన త్వా ఛన్తసాఽఽచ్చృణద్మి । జాగతేన త్వా
 ఛన్తసాఽఽచ్చృణద్మి । చృణత్తు త్వా వాక్ । చృణత్తు త్వోర్క్ । చృణత్తు
 త్వా హవిః । చృన్తి వాచమ్ । చృన్ద్వార్థమ్ । చృన్తి హవిః । దేవపురశ్చర
 సమ్యాసం త్వా ॥ ౯-౧౦ ॥ పృథివీం భవ వాభ్యు ॥ ౩ ॥

బ్రహ్మన్ప్రవర్ణ్యేణ ప్రచరిష్యామః । హోత ర్హర్మ మభిష్టుహి । అగ్ని
 ద్రోహితా పురోదాశా వధిశ్రయ । ప్రతిప్రస్థాత ర్విహర । ప్రస్తోత
 స్సామాని గాయ । యజుర్ముక్తగ్ం సామభి రాక్తఖం త్వా । విశ్వే ర్జ్వై
 రనుమతం మరుద్భిః । దక్షిణాభిః ప్రతతం పారయిష్టుమ్ । స్తుభోవహన్తు
 సుమనస్య మానమ్ । సనో రుచం ధేహ్యాహ్మణీయమానః । భూర్భువ
 స్సువః । ఓమిన్తవన్తః ప్రచరత ॥ ౧౦-౧౧ ॥

అహ్మణీయమానో ద్వై చ ॥ ౪ ॥

బ్రహ్మన్ప్రచరిష్యామః । హోత ర్హర్మ మభిష్టుహి । యమాయత్వా
 ముఖాయత్వా । సూర్యస్య హరసే త్వా । ప్రాణాయ స్వాహా వ్యానాయ

స్వాహాఽపానాయ స్వాహా । చక్షుషే స్వాహా శ్రోత్రాయ స్వాహా ।
 మనోస్థి స్వాహా వాచే సరస్వత్యై స్వాహా । దక్షాయ స్వాహా క్రతవే స్వాహా ।
 ఓజస్థి స్వాహా బలాయ స్వాహా । దేవస్త్వా సవితా మధ్వానర్తు ॥ ౧౧-౧౨ ॥
 పృథివీం తపస స్త్రాయస్వ । అర్చిరసి శోదిరసి । జ్యోతిరసి తపోసి । సగం
 సేదస్వ మహాగం అసి । శోచస్వ దేవదీతమః । విధూమమగ్నో అరుషం
 మియేధ్య । సృజ ప్రశస్త దర్శతమ్ । అజ్ఞన్తి యం ప్రథయన్తో స విప్రాః ।
 వపావన్తం నాగ్నినా తపన్తః । పితృ ర్న పుత్ర ఉపస్థిప్రేష్ఠః । అఘర్మో అగ్ని
 మృతయన్తు సాదీత్ ॥ ౧౨-౧౩ ॥ అనాధృష్యా పురస్తాత్ । అగ్నే
 రాధిపత్యే । ఆయుర్యేదాః । పుత్రవతి దక్షిణతః । ఇన్ద్రస్యాధిపత్యే । ప్రజాం
 మేదాః । సుషదా పశ్చాత్ । దేవస్య సవితురాధిపత్యే । ప్రాణం మేదాః ।
 ఆశుతిరుత్తరతః ॥ ౧౩-౧౪ ॥ మిత్రావరుణయో రాధిపత్యే । శ్రోతం
 మేదాః । విద్యతి రుపరిష్టాత్ । బృహస్పతే రాధిపత్యే । బ్రహ్మమేదాః క్షత్రం
 మేదాః । తేజో మేధా వర్చో మేధాః । యశో మేధా స్తపో మేధాః । మనో
 మేధాః । మనో రశ్వాసి భూరిపుత్రా । విశ్వభ్యో మానాష్టా భ్యః పాహి
 ॥ ౧౪-౧౫ ॥ సూప్త సదా మే భూయా మా మా హిగంసీః । తపోష్వగ్నే
 అన్తరాగం అమిత్రా । తపాశగం స మర్తరుషః పరస్య । తపావసో చికిత్సానో
 అదిత్తా । వితేతిష్ఠన్తా ముజరా అయాసః । చితస్య పరిచితః । స్వాహా
 మురుద్భ్యః పరిశయస్వ । మా అసి । ప్రమా అసి । ప్రతిమా అసి ॥ ౧౫-౧౬ ॥
 సం మా అసి । విమా అసి । ఉన్మా అసి । అన్తరిక్షస్యాన్తర్ధిరసి । దివం తపస
 స్త్రాయస్వ । అథి ర్ధిర్ని ర్యదతో న ఉనమ్ । అప్యాయయ హరివో
 వర్జమానః । యదా స్తోతృభ్యో మహి గోత్రా రుజాసి । భూయిష్ఠభాభ్యో

అధతే స్యామ । కుత్రం తే అన్యద్యజతం తే అన్యత్ ॥ ౧౬-౧౭ ॥ విషురూపే
అహన్తి ద్యౌరివాసి । విశ్వా హి మాయా అవసి స్వధావః । భద్రా తే పూష
న్నిహ రాతి రస్తు । అర్హన్నిభర్షి సాయకాన్తి ధన్వ । అర్హన్నిష్కం
యజతం విశ్వరూపమ్ । అర్హన్నిదం దయసే విశ్వ మబ్బువమ్ । స వా
ఓజీయో రుద్ర త్వదస్తి । గాయత్రమసి । త్రైష్విభమసి । జాగతమసి । మధు
మధు మధు ॥ ౧౭-౧౮ ॥ అనక్షస్తాదీదుత్తరతః పాహి ప్రతిమా అసి
యజతం తే అన్యజ్జాగతమస్యేకం చ ॥ ౧౯ ॥

దశ ప్రాచీ ర్దశ భాసి దక్షిణా । దశ ప్రతిదీ ర్దశ భాస్యదీదీః । దశోర్వా
భాసి సుమన్తస్యమానః । స నో రుచం ధేహ్యాహ్లాదీయమానః । అగ్నిష్వా
వసుభిః పురస్తాద్రోచయతు గాయత్రేణ ఛన్తసా । సమారుచితో రోచయ ।
ఇన్ద్రస్వా రుద్రై ర్దక్షిణతో రోచయతు త్రైష్విభేన ఛన్తసా । సమారుచితో
రోచయ । వరుణస్వాఽఽదిత్యైః పశ్చాద్రోచయతు జాగతేన ఛన్తసా ।
సమారుచితో రోచయ ॥ ౧౮-౧౯ ॥ శాన్త్యుత్తానస్వా మారుతో మరుద్వి
రుత్తరతో రోచయత్వానుష్టుభేన ఛన్తసా । సమారుచితో రోచయ ।
బృహస్పతిస్వా విశ్వే ర్దేవై రుపరిష్వాద్రోచయతు పాజ్ఞేన ఛన్తసా । సమా
రుచితో రోచయ । రోచితస్త్వం దేవ ఘర్మ దేవేష్యసి । రోచిషీయాహం
మనుష్యేషు । సమాధర్మ రుచితస్త్వం దేవేష్యాయుష్మాగ్ సేజస్వి
బ్రహ్మవర్తస్యసి । రుచితోఽహం మనుష్యేష్యాయుష్మాగ్ సేజస్వి
బ్రహ్మవర్తసి భూయాసమ్ । రుగసి । రుచం మయి ధేహి ॥ ౧౯-౨౦ ॥
మయి రుక్ । దశ పురస్తాద్రోచసి । దశ దక్షిణా । దశ ప్రత్యక్షా । దశోదక్షా ।
దశోర్వా భాసి సుమన్తస్యమానః । స న స్సమ్రాడిష్యమూర్ధం ధేహి ।

వాటివాటిని పవస్వ । రోచితో ఘర్మో రుచీయ ॥ ౨౦-౨౧ ॥

రోచయ ధేహి నవ చ ॥ ౬ ॥

అపశ్యం గోపామనిపద్యమానమ్ । అచ పరా చ పథిభి శ్చరస్తమ్ ।
 ససద్రిచీ స్సవిషూచీ ర్వసానః । అవరీవర్తి భువనేష్వన్తః । అత ప్రావీః
 మధుమాధ్వీభ్యాం మధుమాధూచిభ్యామ్ । అసువాం దేవవీతయే ।
 సమగ్నిరగ్ని నాగత । సందేవేన సవిత్రా । సగ్ం సూర్యేణారోచతే ॥ ౨౧-౨౨ ॥
 స్వాహా సమగ్ని స్తపసాగత । సందేవేన సవిత్రా । సగ్ం సూర్యేణారోచిష్ట ।
 ధర్తా దివో విభాసి రజనః । పృథివ్యా ధర్తా । ఉరోరస్తరిక్షస్య ధర్తా । ధర్తా
 దేవో దేవానామ్ । అమర్త్యస్తప్తోజాః । హృదే త్వా మనసే త్వా । దివే త్వా
 సూర్యాయ త్వా ॥ ౨౨-౨౩ ॥ తా ఊర్జ్వమిమమధ్వరం కృధి । దివి దేవేషు
 హోత్రాయచ్చ । విశ్వాసాం భువాం పతే । విశ్వస్య భువనస్పతే । విశ్వస్య
 మనసస్పతే । విశ్వస్య వచసస్పతే । విశ్వస్య తపసస్పతే । విశ్వస్య బ్రహ్మణస్పతే ।
 దేవశ్రూష్ట్యం దేవఘర్మ దేవాన్వాహి । తప్తోజాం వాచమస్మే నియచ్చ
 దేవాయువమ్ ॥ ౨౩-౨౪ ॥ గర్భో దేవానామ్ । పితా మతీనామ్ । పతిః
 ప్రజానామ్ । మతిః కవీనామ్ । సందేవో దేవేన సవిత్రాయతిష్ట । సగ్ం
 సూర్యేణారుక్త । ఆయుర్దాస్త్యమస్మభ్యం ఘర్మోవర్చోదా అసి । పితానోసి
 పితానో బోధ । ఆయుర్ధా స్తనూధాః పయోధాః । వర్చోదా వరివోదా
 ద్రవిణోదాః ॥ ౨౪-౨౫ ॥ అస్తరిక్షప్ర ఉరోర్వరీయా । అశీమహిత్యా
 మా మా హిగ్ంసీః । త్వమగ్నే గృహపతిర్విశామసి । విశ్వాసాం
 మాసుషీణామ్ । శతం పూర్ణిర్యవిష్ట ప్రాహ్మగ్ంహసః । నమేద్వారగ్ం శతగ్ం
 హిమాః । తంద్రావిణగ్ం హర్దివానమ్ । ఆహ్లావరాతయ స్సన్తు । త్వష్టేమతి

తే సపేయ । సురేతా రేతో దధానా । వీరం విదేయ తవ సంద్యుతే ।
మాఖహగ్ం రాయసోషేణ వియోషమ్ ॥ ౨౫-౨౬ ॥ రోచతే
సూర్యాయ త్వా దేవాయువం ద్రవిణోదా దధానా ద్వే చ ॥ ౭ ॥

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినో ర్భాహుభ్యామ్ । పూర్వో
హస్తాభ్యా మాదదే । అదిత్యై రాస్నాఽసి । ఇద విహి । అదిత విహి ।
సరస్వత్యేహి । అస్తావేహి । అస్తావేహి । అస్తావేహి ॥ ౨౬-౨౭ ॥ అదిత్యా
ఉష్ణిషమసి । వాయురస్త్వేదః । పూషా త్వోపావస్యజతు । అశ్వభ్యాం
ప్రదాపయ । యస్తే స్తన శృశయో యో మయో భూః । యేన విత్వా పుష్కసి
వార్యాణి । యో రత్నధా వసువిద్య స్పృదతః । సరస్వతి తమిహాధాతవేకః ।
ఉస్సఘర్మగ్ం శిగ్ంష । ఉస్సఘర్మం పాహి ॥ ౨౭-౨౮ ॥ ఘర్మాయశిగ్ంష ।
బృహస్పతిస్త్వోపసీదతు । దానవస్య పేరవః । విష్ణుగర్భతో రోహితేన ।
అశ్వభ్యాం పిన్వస్వ । సరస్వత్యై పిన్వస్వ । పూష్టే పిన్వస్వ । బృహస్పతయే
పిన్వస్వ । ఇన్ద్రాయ పిన్వస్వ । ఇన్ద్రాయ పిన్వస్వ ॥ ౨౮-౨౯ ॥ గాయత్రోసి
త్రైష్ణుభోసి । జాగతమసి । సహోర్థో భాగేనోప్రమేహి । ఇన్ద్రాశ్వినా మధున
స్సార్ధఘస్య । ఘర్మం పాత వసవో యజతావత్ । స్వాహా త్వా సూర్యస్య
రశ్మయే వృష్టివనయే జుహోమి । మధుహవిరసి । సూర్యస్య తపస్తప ।
ద్యావాప్రథివీభ్యాం త్వా పరిగృహ్ణామి ॥ ౨౯-౩౦ ॥ అన్తరిక్షేణత్వో
పయచ్ఛామి । దేవానాం త్వా పితౄణా మనుమతో భర్తుగ్ం శతేయమ్ ।
తేజోసి । తేజోఽన్తప్రేహి । దివిస్పృత్యామాహిగ్ంసీః । అన్తరిక్ష
స్పృత్యామాహిగ్ంసీః । ప్రథివిస్పృత్యామాహిగ్ంసీః । సువరన్తి సువర్షే
యచ్ఛ । దివం యచ్ఛ దివో మా పాహి ॥ ౩౦ ॥ ౩౧ ॥ ఏహి పాహి

పిన్వస్వ గృహ్మి నవ చ ॥౮॥

తా సముద్రాయ త్వా వాతాయ స్వాహా । సరితాయ త్వా
వాతాయ స్వాహా । అనాధృష్యాయ త్వా వాతాయ స్వాహా ।
అప్రతిధృష్యాయ త్వా వాతాయ స్వాహా । అప్రసృపే త్వా వాతాయ
స్వాహా । దువస్వతే త్వా వాతాయ స్వాహా । శిమిద్వతే త్వా వాతాయ
స్వాహా । అగ్నయే త్వా మనుమతే స్వాహా । సోమాయ త్వా రుద్రపతే
స్వాహా । వరుణాయ త్వా ఋద్ధిత్యపతే స్వాహా ॥ ౩౧-౩౨ ॥
బృహస్పతయే త్వా విశ్వదేవ్యాపతే స్వాహా । సవిత్రే త్వర్చుమతే విభుమతే
ప్రభుమతే వాజవతే స్వాహా । యమాయ త్వా ఋగ్నిరస్వతే పితృమతే
స్వాహా । విశ్వా ఆకాదక్షిణసత్ । విశ్వాన్తేవా నయాద్దిహ । స్వాహా కృతస్య
ఘర్మస్య । మధోః పిబతమశ్వినా । స్వాహా ఋగ్నయే యజ్ఞియాయ ।
శంయజుర్భిః । అశ్వినా ఘర్మం పాతగ్ం హరివానమ్ ॥ ౩౨-౩౩ ॥
అహర్తివాధి రూతిభిః । అను వాం ద్యావాపృథివీమగ్ం సాతామ్ ।
స్వాహేన్ద్రాయ । స్వాహేన్ద్రావక్ । ఘర్మమపాత మశ్వినా హరివానమ్ ।
అహర్తివాధి రూతిభిః । అనువాం ద్యావాపృథివీ అమగ్ం సాతామ్ । తం
ప్రాహ్యం యథావక్ । నమో దివే । నమః పృథివ్యై ॥ ౩౪ ॥ దివిధా ఇమం
యజ్ఞమ్ । యజ్ఞమిమం దివిధాః । దివం గచ్ఛ । అన్తరిక్షం గచ్ఛ । పృథివీం
గచ్ఛ । పశ్య ప్రదిశో గచ్ఛ । దేవాన్తర్మపా న్గచ్ఛ । పితౄన్తర్మపా న్గచ్ఛ
॥ ౩౩-౩౪ ॥

అద్ధిత్యపతే స్వాహా హరివానం పృథివ్యా అహ్మ చ ॥౯॥

తా ఇషే వీపిహి । ధిగర్ధే వీపిహి । బ్రహ్మణి వీపిహి । క్షత్తాయ

పీపిహి । అద్భ్యః పీపిహి । ఓషధీభ్యః పీపిహి । వనస్పతిభ్యః పీపిహి । ద్యావా
 పృథివీభ్యాం పీపిహి । సుభూతాయ పీపిహి । బ్రహ్మవర్చసాయ పీపిహి
 ॥ ౩౪-౩౬ ॥ యజమానాయ పీపిహి । మహ్యం త్యైష్వాయ పీపిహి । త్విత్యై
 త్వా । ద్యుమ్నాయ త్వా । ఇన్ద్రియాయ త్వా భూత్యై త్వా । ధర్మాఽసి
 సుధర్మా మే ఽన్యస్మై । బ్రహ్మణి ధారయ । క్షత్రాణి ధారయ । విశం
 ధారయ । నేత్వా వాతస్సున్తయాత్ ॥ ౩౭-౩౮ ॥ తా అముష్యత్వా ప్రాణి
 సాదయామి । అమునా సహ నిర్వర్తం గచ్ఛ । యోఽస్మాన్ద్విష్టి । యం చ
 వయం ద్విష్టుః । పూష్టి శరసి స్వాహా । గ్రావభ్య స్వాహా । ప్రతరేభ్య
 స్వాహా । ద్యావాపృథివీ భ్యాగ్ స్వాహా । పితృభ్యో ఘర్తపేభ్య స్వాహా ।
 రుద్రాయ రుద్రహోద్రై స్వాహా ॥ ౩౯-౪౦ ॥ అహ ర్వోతిః కేతునా
 జషతామ్ । సుజ్యోతి ర్వోతిషాగ్ స్వాహా । రాత్రి ర్వోతిః కేతునా
 జషతామ్ । సుజ్యోతి ర్వోతిషాగ్ స్వాహా । అపీపరో మాఽహ్నో
 రాత్రియై మా పాహి । ఏషా తే అగ్నే సమిత్ । తయా సమిద్యస్వ ।
 ఆయుర్యేదాః । వర్చసామాండీః । అపీపరో మా రాత్రియా అహ్నో మా
 పాహి ॥ ౪౧-౪౨ ॥ ఏషా తే అగ్నే సమిత్ । తయా సమిద్యస్వ ।
 ఆయుర్యేదాః । వర్చసామాండీః । అగ్ని ర్వోతి ర్వోతి రగ్ని స్వాహా ।
 సూర్యో జ్యోతి ర్వోతి సూర్యస్వాహా । భూ స్వాహా । హుతగ్ం
 హవిః । మధుః హవిః । ఇన్ద్రతమే ఽగ్నౌ । పితా నో ఽసి మా మా
 హిగ్ంసీః । అశ్యామతే దేవఘర్మ । మధుమతో వాణవతః పితుమతః ।
 అజ్గీరస్వత స్స్వధావినః । అశీమహి త్వా మామాహిగ్ంసీః । స్వాహా త్వా
 సూర్యస్య ర్భృత్యః । స్వాహా త్వా నక్షత్రేభ్యః ॥ ౪౩ - ౪౮ ॥

అహ్మవర్తసాయ పీపిహి స్మన్తయాద్రుదాయ రుద్రహోత్రే
స్వాహాఽహ్నో మాపాహ్యగ్నో సప్త చ ॥ ౧౦ ॥

ఘర్తయాతే దివి శుక్ । యా గాయత్రీ ఛన్తసి । యా త్రాహ్మణే ।
యా హవిర్యానే । తాంత ఏతేనావయజే స్వాహా । ఘర్తయాతేఽన్తరక్షి
శుక్ । యాత్రైష్మథే ఛన్తసి । యా రాత్రస్యే । యాఽగ్నిధే । తాంత ఏతే
నావయజే స్వాహా ॥ ౩౯ - ౪౧ ॥ తా ఘర్తయాతే పృథివ్యాగ్ం శుక్ ।
యా జాగతే ఛన్తసి । యా వైశ్యే । యా సదసి । తాంత ఏతేనావయజే
స్వాహా । అనునోఽద్యానుమతిః । అన్విదనుమతే త్వమ్ । దివస్త్వా
పరస్పాయాః । అన్తరిక్షస్య తనువః పాహి । పృథివ్యాస్త్వాధర్మణా ॥
౪౦-౪౨ ॥ వయమనుక్రామామ సువితాయ నవ్యసే । అహ్మణస్త్వా
పరస్పాయాః । క్షత్తస్య తనువః పాహి । విశ్వస్త్వా ధర్మణా ।
వయమనుక్రామామ సువితాయ నవ్యసే । ప్రాణస్యత్వా పరస్పాయే ।
చక్షుష స్తనువః పాహి । శోత్రస్య త్వా ధర్మణా । వయమనుక్రామామ
సువితాయ నవ్యసే । వల్లరసి శంయుధాయాః ॥ ౪౧-౪౩ ॥
శిశుర్జనధాయాః । శం చ వక్షి పరి చ వక్షి । చతుస్సక్తి ర్నాభిర్ ఋతస్య ।
సదో విశ్వాయు శృగ్మ సప్రథాః । అపద్వేషో అపహ్వరః । అన్యద్ర్వతస్య
సశ్చిమ । ఘర్తైతత్తేఽన్తమేతత్పురీషమ్ । తేన వర్తస్వ చాచ ప్యాయస్వ ।
వర్తిషీమహి చ వయమ్ । అచ ప్యాసిషీమహి ॥ ౪౨-౪౪ ॥ రన్తి ర్నామాసి
దివ్యో గన్తర్వః । తస్య తే పద్వద్ధవిర్కానమ్ । అగ్నిరధ్యక్షాః । రుద్రోఽధిపతిః ।
సమహమాయుషా । సంప్రాణేన । సంవర్తసా । సంపయసా ।
సంగోపత్యేన । సగ్ం రాయసోఽపిణ ॥ ౪౩-౪౫ ॥ వ్యసా । యోఽ

స్యాన్వేష్టి॑ । యం చ॑ వ॒యం ద్వి॒ష్టుః । అచి॑తద ద్విష్టాహ॑రిః । మహాన్మిత్రో
నదర్శ॑తః । సగ్ం సూర్యే॑ణ రోచ॑తే । చిద॑సి సముద్రయో॑నిః । ఇన్దుర్లక్ష
శ్యేన॑ ఋతా వా । హిరణ్యపక్ష శృ॒త్తునో భు॑రణ్ముః । మహాన్యధాన్యే॑ ధ్రువ
అని॑షత్తః ॥ ౪౪-౪౬ ॥ నమస్తే॑ అస్తు మా॒మా హి॑గ్ంసిః । విశ్వావసుగ్ం
సోమ॑గన్తర్వమ్ । అపో॑దద్భుశుషీ॑ । తద్భుతే॑నావ్యాయా॑ । తద్దన్వ॑వైత్ ।
ఇన్ద్రో॑రారహ్ణాణ అసామ్ । పరి॒సూర్య॑స్య పరి॒ధిగ్ంర॑పశ్యత్ ।
విశ్వావసు॑రభితన్నోగృ॑ణాతు । ది॒వ్యో గన్త॑ర్వో రజ॒సో వి॒మానః॑ ।
యద్వా॑ఘాస॒త్య ము॒తయ॑న్న విద్యు॑ ॥ ౪౭-౪౮ ॥ ధియో హి॑న్వానో ధి॒య
ఇన్నో॑ అవ్యాత్ । సస్మి॑మవిన్త చుర॑ణి నదీ॒నామ్ । అపా॑వృణోద్ధురో
అశ్వ॑వజానామ్ । ప్రాసా॑ం గన్తర్వో అమృ॑తానివోచత్ । ఇన్ద్రో॑ దక్షం
పరి॑జానాదహీ॒నమ్ । ఏతత్త్వం॑ దే॒వఘృ॑దే॒వో దే॒వాసు॑పాగాః । ఇదమ॑హం
మను॑ష్యో మను॑ష్యా । సోమ॑పీథానుమే॒హి । సహ॑ ప్రజయా॑ సహ
రాయ॑సోప్షేణ । సుమి॑త్రాన అప ఓష॑ధయ స్సన్తు ॥ ౪౮ ॥ దుర్మిత్రా సస్మై
భూయా॑సుః । యోఽస్మాన్వేష్టి॑ । యం చ॑ వ॒యం ద్వి॒ష్టుః । ఉద్వ॑యం
తమ॑సస్సరి । ఉదు॑త్యం చిత్రమ్ । ఇమ॑మూషుత్యమ॒స్మభ్యగ్ం స॑నిమ్ ।
గాయ॑త్రం నవీ॒యాగ్ంస॑మ్ । అగ్నే॑ దే॒వేషు॑ ప్రవో॒చః ॥ ౪౯-౫౦ ॥

యాఽగ్ని॑ద్ధే తాం త ఏ॒తేనా॑వయజే॒ స్వాహా॑ ధర్మణా
శం॒యుధా॑యాః ప్యాసి॒షిమహి॑ పోషే॒ణ నిష॑తోవిద్యు॒ సన్త్వ॑ష్టా చ ॥ ౫౧ ॥

మహీ॑నాం పయోసి॒ విహి॑తం దే॒వత్రా॑ । త్యోతి॑ర్వా అసి॒ వసస్సు॑తీనా
మోష॑ధీనాగ్ం రసః । వా॒ఙిసం॑ త్వా వా॒ఙినో॑ఽవనయా॒మః । తి॒ర్హ్వం మన॑
స్సువ॑ర్లమ్ ॥ ౫౨-౫౩ ॥ ౫౨ ॥

అస్కాన్యైః పృథివీమ్ । అస్కాన్యప్రథో యువా గాః । స్కన్మేమా
విక్వా భువనా । స్కన్నో యజ్ఞః ప్రజనయతు । అస్కానజని ప్రాజని ।
అస్కన్నాత్కాయతే వృషా । స్కన్నాత్ప్రజనిషి మహి ॥ ౪౮-౫౦ ॥ ౧౩ ॥

యా పురస్తా ద్విద్యుదాపతత్ । తాం త వ్రతేనావయతే స్వాహా ।
యా చక్షిణతః । యా పశ్యాత్ । యోత్తరతః । యో పరిష్కాద్విద్యుదా
పతత్ । తాం త వ్రతేనావయతే స్వాహా ॥ ౪౯-౫౧ ॥ ౧౪ ॥

ప్రాణాయ స్వాహా వ్యానాయ స్వాహాఽపానాయ స్వాహా ।
చక్షుషే స్వాహా శ్రోత్రాయ స్వాహా । మనసే స్వాహా వాచే సహస్వత్యై
స్వాహా ॥ ౫౦-౫౩ ॥ ౧౫ ॥

పూష్టే స్వాహా పూష్టే శరసే స్వాహా । పూష్టే ప్రపథ్యాయ స్వాహా
పూష్టే నరన్దిషాయ స్వాహా । పూష్టే లక్ష్మణయే స్వాహా పూష్టే
నరుణాయ స్వాహా । పూష్టే సాతేతాయ స్వాహా ॥ ౫౧-౫౪ ॥ ౧౬ ॥

ఉదస్య శుష్కాద్భానుర్వార్త విభర్తి । భారం పృథివీ న భూమ ।
ప్రశుత్రేతు దేవీ మనీషా । అస్మద్భుతష్టో రథో న వాజీ । అర్చన్త వ్రతే మహి
సామ మన్వత । తేన సూర్యమధారయ । తేన సూర్యమరోచయ । ఘర్మ
శ్శిర స్తదయమగ్నిః । పురీషమసి సంప్రియం ప్రజయా ప్రశుభి ర్భవత్ ।
ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయా లజ్జీరస్వ ద్భువా నీద
॥ ౫౨-౫౫ ॥ ౧౭ ॥

యాస్తే అగ్న అర్కా యోనయో యాః కులాయినీః । యే తే
అగ్న ఇన్ద్రవో యా ఉనాథయః । యాస్తే అగ్నే తనువ చిర్రో నామ ।
తాభిస్త్వముథయాభి స్సంవిదానః । ప్రజాభి ర్గ్నో ద్రవిణీహ నీద ।

ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయా లజ్జీర్హస్వద్రువా నీద
॥ ౫౩-౫౬ ॥ ౧౮ ॥

అగ్ని రసి వైశ్వానరో లసి । సంవత్సరో లసి పరివత్సరో లసి ।
ఇద్రావత్సరో లసి దువత్సరో లసి । ఇద్వత్సరో లసి వత్సరో లసి ।
తస్య తే మసన్త శ్శరః । గ్రిహ్మో దక్షిణః పక్షః । వర్షాః పుష్యమ్ । శరదుత్తరః
పక్షః । హేమన్తో మధ్యమ్ । పూర్వపక్షా శ్శతయః ॥ ౫౭ ॥ అపరపక్షాః
పురీషమ్ । అహ్నో రాత్రాణిష్టకాః । తస్య తే మాసాశ్చార్దమాసాశ్చ
కల్పన్తామ్ । ఋతవన్తే కల్పన్తామ్ । సంవత్సరస్థే కల్పతామ్ । అహ్నో రాత్రాణి
తే కల్పన్తామ్ । ఏతి ప్రేతి ఏతి సమిత్కుదితి । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు ।
తయా దేవతయా లజ్జీర్హస్వద్రువా నీద ॥ ౫౪-౫౮ ॥

చితయో నవ చ ॥ ౧౯ ॥

భూర్భువస్సువః । ఊర్ష్య ఊషణ ఊతయే । ఊర్వో నః పాహ్యాగ్ం
హసః । విధుం దద్రాణగ్ం సమనే బహూనామ్ । యువానగ్ం సన్తం పరితో
జగార । దేవస్య పశ్య కావ్యం మహి త్వా ద్యామమార । సహ్య సుమాన ।
యద్యతే చిదభిశిషః । పురా జర్మభ్య ఆత్యదః । సన్యాతా సన్ధిం మఘవా
పురోవసుః ॥ ౫౫ ॥ ౫౯ ॥ నిష్కర్తా విహుతం పునః । పునరూర్తా
సహరయ్యా । మా నో ఘర్మ వృథితో వివృథో నః । మానః పర మధర్మ
మా రజోనైః । మోష్యస్మాగ్ సమస్యన్త రాధాః । మా రుద్రియాసో
అభిగుర్జ్వుధానః । మా నః క్రతుభిర్ హేడితేభి రస్మా । ద్విషాసునీ తే మా
పరాదాః । మా నో రుద్రో నిర్ ఋతి ర్మానో అస్మా । మా ద్యావాభృథివి
హేడిషాతామ్ ॥ ౫౬ ॥ ౬౦ ॥ ఉప నో మిత్రావరుణా విహవతమ్ ।

అన్వాదీ॑భ్యా॒థా మి॒హ న॑ స్స॒ఖాయా॑ । అది॒త్యానాం॑ ప్రసి॒తిర్ హే॒తిః ।
ఉ॒గ్రా శ॒తాపా॑ష్వా ఘ॒విష్టా పరి॑ణో వృ॒ణత్తు । ఇ॒మం మే॑ వరు॒ణ
తత్త్వా॑యామి । త్వం నో అగ్నే॑ స త్వం నో అగ్నే॑ । త్వమగ్నే॑ అయా॒సి ।
ఉద్వ॑యం తమ॒స్సస్పృ॑రి । ఉద్వృ॑తం చి॒త్రమ్ । వయస్సు॑ పు॒ర్ణాః ॥ ౫౭ ॥ ౬౧ ॥

పు॒రో వసు॑ర్ హే॒డిషా॑తాగ్ం సుపు॒ర్ణాః ॥ ౫౮ ॥

భూ॒ర్భువస్సు॑వః । మ॒యి త్యది॑స్త్రియం మ॒హత్ । మ॒యి దక్షో॑ మ॒యి
క్రతుః॑ । మ॒యి ధా॒యి సు॒వీర్య॑మ్ । తి॒శ్శుగ్ధ॑ర్యో వి॒భాతు॑మే । అ॒రూ॒త్యా
మ॒ససా॑ స॒హ । వి॒రా॒తా త్యోతి॑షా స॒హ । య॒థేన॑ ప॒యసా॑ స॒హ । బ్ర॒హ్మతా॑
తే॒జసా॑ స॒హ । క్ష॒త్రేణ॑ య॒శసా॑ స॒హ । స॒త్యేన॑ త॒పసా॑ స॒హ । తస్య॑
దో॒హమ॑శీమ॒హి । తస్య॑ సు॒మ్నా మ॑శీమ॒హి । తస్య॑ భ॒క్ష మ॑శీమ॒హి । తస్య॑ త
ఇ॒న్ద్రేణ॑ పీ॒తస్య॑ మ॒ధుమ॑తః । ఉ॒పహ॑తస్యో॒పహ॑తో భ॒క్షయా॑మి ॥
౫౯-౬౧ ॥ య॒శసా॑ స॒హ ష॒ట్పు ॥ ౬౧ ॥

యా॒స్తే అగ్నే॑ ఘో॒రాస్త॒నువః॑ । కు॒చ్ఛ తృ॑ష్టా చ । అ॒స్నుక్వా॑నా
హు॒తిశ్చ । అ॒శన॒యా చ॑ పి॒ప్రాసా॑ చ । సే॒దిశ్చా॑మ॒తిశ్చ । ఏ॒తాస్తే॑ అగ్నే॑ ఘో॒రా
స్త॒నువః॑ । తా॒భిర॒ముం గ॑చ్ఛ । యో॒ఽసా॒న్యేష్టే॑ష్టే । యం చ॑ వ॒యం ద్వి॒ష్టుః
॥ ౬౨-౬౩ ॥ ౬౨ ॥

స్ని॒క్తు స్ని॑హి॒తిశ్చ స్ని॑హి॒తిశ్చ । ఉ॒ష్ణా చ॑ శీ॒తా చ॑ । ఉ॒గ్రా చ॑ భీ॒మా
చ॑ । స॒దామ్ని॑ సే॒ది ర॒నిరా॑ । ఏ॒తాస్తే॑ అగ్నే॑ ఘో॒రాస్త॒నువః॑ । తా॒భిర॒ముం
గ॑చ్ఛ । యో॒ఽసా॒న్యేష్టే॑ష్టే । యం చ॑ వ॒యం ద్వి॒ష్టుః ॥ ౬౦-౬౪ ॥ ౬౩ ॥

ధు॒నిశ్చ ధ్వా॒స్తశ్చ॑ ధ్వా॒నశ్చ॑ ధ్వా॒నయ॑గ్గ్శ్చ । ని॒ర్నిమ్న॑శ్చ వి॒ర్నిమ్న॑శ్చ
వి॒క్షిపః॑ ॥ ౬౧-౬౫ ॥ ౬౪ ॥

ఉగ్రశ్చ దునిశ్చ ధాన్యశ్చ ధ్వనశ్చ ధ్వనయగ్గ్శ । సహ సహ్యగ్గ్శ
సహమానశ్చ సహస్వాగ్గ్శ సహాయగ్గ్శ । ఏత్య ప్రేత్య విక్రిపః ॥ ౬౧-౬ ॥

॥ ౨౫ ॥

అహోరాత్ర త్వోదీరయతామ్ । అర్థమాసాస్తోదీం జయన్తు ।
మాసాస్త్యా శపయన్తు । ఋతవస్త్యా పచన్తు । సంవత్సరస్త్యా హన్తుసౌ
॥ ౬౩-౬౭ ॥ ౨౬ ॥

ఖట్వద్దహి । * ధిన్ధి ధిన్ధి హన్ధి కథ్ । ఇతి వాచః కూరారాణి
॥ ౬౪-౬౮ ॥ ౨౭ ॥

విగా ఇన్ద్ర విచరన్న్యా శయన్వ । స్వపన్తమిన్ద్ర పశుమన్తమిచ్చ ।
వజ్రేణాముం బోధయ దుర్విదతమ్ । స్వపతోఽస్య ప్రహర భోజనేభ్యః ।
అగ్నే అగ్నినా సంవదస్వ । మృత్యో మృత్యునా సంవదస్వ । నమస్తే అస్తు
భగవః । సకృత్తే అగ్నే నమః । ద్విస్తే నమః । త్రైస్తే నమః । చతుస్తే నమః ।
పంచాకృత్వస్తే నమః । దశకృత్వస్తే నమః । శతకృత్వస్తే నమః । ఆసహస్ర
కృత్వస్తే నమః । అపరిమితకృత్వస్తే నమః । నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః
॥ ౬౯ ॥ ౬౯ ॥

త్రైస్తే నమ స్సప్త చ ॥ ౭౦ ॥

అస్యౌజ్మతో రుధిరేణావృక్షః । యమస్య దూత శ్వప్తాద్విధావసి ।
గృధ్ర స్సృపర్షః కుణప్తం నోషివసి । యమస్య దూతః ప్రహితో భవస్య
చోభయోః ॥ ౬౬ ॥ ౭౦ ॥ ౭౧ ॥

యదేతద్భృతసో భూత్వా । వాగ్దేవ్యభిరాయసి । ద్విషన్తం

* ధిన్ధి ధిన్ధి హన్ధి । కడితివాచః కూరారాణి । ఇతి ద్రావిడాః పకన్తి.

మే॒ఽఽభి॑రాయ॒ । తం మృ॑త్యో మృ॒త్యవే॑ నయ॒ । స అ॒ర్ఘ్యా॒ఽఽర్తి॒మార్చ॑తు॒ ॥

౬౭ ॥ ౭౧ ॥ ౩౦ ॥

యదీ॑షి॒తో యది॑ వా స్వ॒క్రామి॑ । భ॒యే॒డక్తో॑ వద॒తి వాచ॑మే॒తామ్ ।
తామి॑న్త్రాగ్ని॒ బ్రహ్మ॑ణా సంవిదా॒నా । శి॒వామ॑స్మ॒భ్యం కృ॑ణు॒తం గృహే॑షు
॥ ౬౮ ॥ ౭౨ ॥ ౩౧ ॥

దీ॒ర్ఘము॑భి దుర్॒హణు॑ । మా స్మ దక్షి॒ణతో॑ వదః॒ । యది॑ దక్షి॒ణతో॑
వదా॑ద్విష॒న్తం మే॒ఽఽవ॑వాధాసై ॥ ౬౯ ॥ ౭౩ ॥ ౩౨ ॥

ఇ॒త్యాదు॑తూ॒ర్త అప॑ప్తత్ । హి॒రణ్మౌక్తో॑ అయో॒ముఖః॑ । రక్ష॑సాం
దూ॒త అగ॑తః । తమి॒తో నా॑శయాగ్ని ॥ ౭౦ ॥ ౭౪ ॥ ౩౩ ॥

యదే॑తద్యూ॒తాస్య॑న్వావి॒శ్య । దై॒వీం వాచ॑ం వద॒సి । ద్విష॑తో నః
పరా॑వద॒ । తాస్య॑త్యో మృ॒త్యవే॑ నయ॒ । త అ॒ర్ఘ్యా॒ఽఽర్తి॒మార్చ॑స్తు॒ । అగ్ని॑
నా॒ఽఽగ్ని స్సం॑వదతామ్ ॥ ౭౧ ॥ ౭౫ ॥ ౩౪ ॥

ప్ర॒సా॒ర్య స॒క్త్యో ప॑తసి॒ । స॒వ్యమ॑క్షి నొపే॒పే చ॑ । మే॒హా క॑స్య
చ॒నామ॑మత్ ॥ ౭౨ ॥ ౭౬ ॥ ౩౫ ॥

అ॒తి॒ణా త్వా క్రి॑మే హ॒న్తి । కణ్వే॑న జ॒మద॑గ్నినా॒ । వి॒శ్వావ॑సో
ఛృ॒హ్మణా॑ హ॒తః । క్రి॒మీణా॑గ్ం రా॒జా । అ॒ప్యేషా॑గ్ స్తప॒తిర్ హ॒తః । అ॒థో
మూ॒తాఽఽథో॑ పి॒తా । అ॒థో స్మూ॒రా అ॒థో తు॒ద్రాః । అ॒థో కృ॒ష్ణా అ॒థో
శ్వే॒తాః । అ॒థో అ॒రాతి॑రా హ॒తాః । శ్వే॒తాభి॑ స్స॒హ స॑ర్వే హ॒తాః ॥ ౭౩ ॥
॥ ౭౭ ॥ ౩౬ ॥

అ॒హరా॑వద్యు॒ । శృ॒తస్య॑ హ॒విష్టో॑ యథా॒ । తథు॑త్తమ్ । యద౑ముం
యమస్య॑ బ॒ద్ధయోః॑ । అద॑ధామి తథా హి తత్ । ఖ॒ణ్దా॒న్యసి॑ । య॒య॒ ॥

బ్రహ్మణా త్వా శపామి । బ్రహ్మణస్త్వా శపథేన శపామి । ఘోరేణ
త్వా భృగూణాం చతుష్టా ప్రేతే । రాద్రేణ త్వాఽఙ్గీరసాం మనసా
ధ్యాయామి । అఘస్య త్వా ధారయా విధ్యామి । అధరోమత్పద్యస్వాసా
॥ ౭౪-౭౯ ॥ ౩౮ ॥

ఉత్తుద శమితావరి । తర్పేతే తల్ప ఉత్తుద । గిరిగంఠస్థ ప్రవేశయ ।
మరీచీరుప్త సంసుద । యావద్దితః పురస్తాద్దుదయాతి సూర్యః ।
తావద్దితోఽముం నాశయ । యోఽస్మాన్మైష్ఠి । యం చ పయం ద్విష్యః ॥
౭౯-౮౦ ॥ ౩౯ ॥

భూర్భువస్సువో భూర్భువస్సువో భూర్భువస్సువః । భువోఽ
ద్ధాయీ భువోఽద్ధాయీ భువోఽద్ధాయీ । స్త్రమ్దాయీ స్త్రమ్దం స్త్రమ్దాయీ
స్త్రమ్దం స్త్రమ్దాయీ స్త్రమ్దమ్ । నిధాయోఽవాయీ నిధాయోఽవాయీ
నిధాయోఽవాయీ । * ఏ అస్మే అస్మే । సువర్న జ్యోతిః ॥ ౭౭-౮౦ ॥
౪౦ ॥

పృథివీ సమిత్ । తామగ్ని స్సమిన్యే । సాఽగ్నిగ్ం సమిన్యే ।
తామహగ్ం సమిన్యే । సా మా సమిద్ధా । ఆయుష్టా తేజసా । వర్చసా
శ్రియా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నాద్యేన సమిన్తాగ్ స్వాహా ।
అస్తరిషగ్ం సమిత్ ॥ ౭౮-౮౨ ॥ తాం వాయు స్సమిన్యే । సా వాయుగ్ం
సమిన్యే । తామహగ్ం సమిన్యే । సా మా సమిద్ధా । ఆయుష్టా తేజసా । వర్చసా
శ్రియా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నాద్యేన సమిన్తాగ్ స్వాహా । ద్యౌ
స్సమిత్ । తామాదిత్య స్సమిన్యే ॥ ౭౯ ॥ ౮౩ ॥ సాఽఽదిత్యగ్ం సమిన్యే ।

* ఏ అస్మే । అస్మే సువర్న జ్యోతిః । ఇతి ద్రావిడపాఠః ।

తామహగ్ం సమిన్ధే । సా మూ సమిద్ధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసా శ్రియా ।
 యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నాద్యేన సమిన్తాగ్ స్వాహా । ప్రాజ్ఞాపత్యా
 మే సమిదసి సపత్న కయణీ । భ్రాతృవృహ మేఽసి స్వాహా । అగ్నే వ్రతపతే
 వ్రతం చరిష్యామి ॥ ౮౦-౮౪ ॥ తచ్చ తేయం తస్మై రాధ్యతామ్ । వాయో
 వ్రతపత ఆదిత్య వ్రతపతే । వ్రతానాం వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామి । తచ్చ
 తేయం తస్మై రాధ్యతామ్ । ద్యా సృమిత్ । తామూర్దిత్య సృమిన్ధే ।
 సాఽఽర్దిత్యగ్ం సమిన్ధే । తామహగ్ం సమిన్ధే । సా మూ సమిద్ధా । ఆయుషా
 తేజసా ॥ ౮౧-౮౫ ॥ వర్చసా శ్రియా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన ।
 అన్నాద్యేన సమిన్తాగ్ స్వాహా । అస్తరికగ్ం సమిత్ । తాంవాయుసృమిన్ధే ।
 సా వాయుగ్ం సమిన్ధే । తామహగ్ం సమిన్ధే । సా మూ సమిద్ధా । ఆయుషా
 తేజసా । వర్చసా శ్రియా ॥ ౮౬ ॥ ౮౭ ॥ యశసా బ్రహ్మవర్చసేన ।
 అన్నాద్యేన సమిన్తాగ్ స్వాహా । పృథివీ సమిత్ । తామగ్ని సృమిన్ధే ।
 సాఽగ్నిగ్ం సమిన్ధే । తామహగ్ం సమిన్ధే । సా మూ సమిద్ధా । ఆయుషా
 తేజసా । వర్చసా శ్రియా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన ॥ ౮౮ ॥ అన్నాద్యేన
 సమిన్తాగ్ స్వాహా । ప్రాజ్ఞాపత్యామే సమిదసి సపత్న కయణీ । భ్రాతృవృహ
 మేఽసి స్వాహా । ఆదిత్య వ్రతపతే వ్రతమచారిషమ్ । తదశక్తం తస్మై రాధి
 వాయో వ్రతపతేఽగ్నే వ్రతపతే । వ్రతానాం వ్రతపతే వ్రతమచారిషమ్ ।
 తదశక్తం తస్మై రాధి ॥ ౮౯-౯౦ ॥

సమిథ్ సమిన్ధే వ్రతం చరిష్యామ్యాయుషా తేజసా వర్చసా శ్రియా
 యశసా బ్రహ్మవర్చసేనాఽగ్నే చ ॥ ౪౧ ॥

శం నో వాతః పవతాం మాతరిక్వా శం న స్తపత్తు నూర్ధ్వః । అహాన్తి

శం భవన్తు న శృగ్ం రాత్రిః ప్రతిధీయతామ్ । శముషా నో ప్యుచ్చతు
 శమాదిత్య ఉదేతు నః । శివా న శస్తమా భవ సుమృద్ధీకా సరస్వతి । మా
 తే వ్యోమ సందృశి । ఇదాయై వాస్తస్వి వాస్తుమ ద్వాస్తు మన్తో భూయాస్తు
 మా వాన్తో శ్చిఘ్నహ్వావాస్తు సు భూయా ద్యోఽసౌస్త్వేష్టి యం చ వ్రయం
 ద్విష్టుః । ప్రతిష్ఠాఽసి ప్రతిష్ఠావన్తో భూయాస్తు మా ప్రతిష్ఠాయా
 శ్చిఘ్నహ్వాప్రతిష్ఠ సు భూయా ద్యోఽసౌస్త్వేష్టి యం చ వ్రయం ద్విష్టుః ।
 అవతవాహి భేషజం వివతవాహి యద్రపః । త్వగ్ం హి విశ్వభేషజో
 దేవానాం దూత తయసే । ద్వాదిమా వాత వాత అసిన్తో రాపరావతః
 ॥౮౪-౮౫॥ దక్షం మే అన్య అవాతు పరాన్యో వాతు యద్రపః । యద్రదో
 వాత తే గృహేఽమృతస్య నిధిర్ హితః । తతో నో ధేహి జీవసి తతో నో
 ధేహి భేషజమ్ । తతో నో మహా అవహా వాత అవాతు భేషజమ్ । శంభూ
 ర్మయో భూర్నో హృదే ప్రణ ఆయుగ్ంషి తారిషత్ । ఇన్ద్రస్య గృహోసి
 తం త్వా ప్రపద్యే సగు స్యాశ్వః । సహ యన్తే అస్తి తేన । భూః ప్రపద్యే
 భువః ప్రపద్యే సువః ప్రపద్యే భూర్భువస్సువః ప్రపద్యే వాయుం
 ప్రపద్యేఽనారాం దేవతాం ప్రపద్యేఽశ్మానమాఖణం ప్రపద్యే ప్రజాపతే
 ర్భృహ్మకోశం బ్రహ్మ ప్రపద్యే ఓం ప్రపద్యే । అన్తరిక్షం మ ఉర్వన్తరం
 బృహదగ్నయః పర్వతాశ్చ యయా వాత స్త్వస్త్వా స్వస్తిమాన్తయా స్త్వస్త్వా
 స్వస్తిమాససాని । ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మా పాతం ప్రాణాపానౌ మా
 మా హసిష్టం మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయ్యగ్ని సైకో దధాతు
 మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయాన్త ఇన్ద్రియం దధాతు మయి మేధాం
 మయి ప్రజాం మయి సూర్యో భ్రాతౌ దధాతు ॥౮౬-౯౦॥ ద్యుతి ర్భుతిః

పరిపాత మస్మానరోష్ణేభి రశ్వినా సౌభగేభిః । తన్నో మిత్రో వరుణో
 మామహంతా మదిత్తిస్సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః । కయా నభిత్రత అభువదూతి
 సదా వృధ సృభా । కయా శదిషయా వృతా । కస్త్యా సత్యో మదానాం
 మగ్ంహిష్యో మథుదన్తసః । ధృథా ది ద్రారుణే వసు । అభిషణ్ణ సృభీనా
 మవితా ఉరిత్రాణామ్ । శతం భవాన్యూతిభిః । వయ స్సుప్తర్ణా
 ఉపసేదురిన్తం ప్రియమేధా ఋషయో నాథమానాః । అపధ్వాన్త
 మూర్ఛహి పూర్తి చక్షు ర్ముముగ్ధస్మాన్నిధయేఽవబద్ధా ॥ ౮౬-౯౧ ॥
 శం నో దేవీరభిష్టయ అపో భవన్తు పీతయే । శం యోరభిసవన్తు నః ।
 ఈశానా వార్యాణాం కయన్తి శ్ర్షణీనామ్ । అపో యాచామి
 భేషజమ్ । సుమిత్రా న అప ఉషధయ స్సన్తు దుర్మితా సస్త్రై
 భూయాసుర్యోఽస్మాన్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్టుః । అపో హి ష్యా
 మయోభువన్తా న ఉరోర్ధే దధాతన । మహా రణాయ చక్షసే । యో వ
 శ్శివతమో రస సస్య భాజయతేహ నః । ఉశతీరివ మాతరః । తస్మా అరు
 గమామ వో యస్య కయాయ జిన్వథ ॥ ౮౭-౯౨ ॥ అపో జనయథా
 చనః । పృథివీ శాన్తా సాఽగ్నినా శాన్తా సా మే శాన్తా శుచగ్ం
 శమయతు । అన్తరిక్షగ్ం శాన్తం తద్వాయునా శాన్తం తన్నే శాన్తగ్ం శుచగ్ం
 శమయతు । ద్యౌ శాన్తా సాఽఽదిత్యేన శాన్తా సా మే శాన్తా శుచగ్ం
 శమయతు । పృథివీ శాన్తి రన్తరిక్షగ్ం శాన్తి ర్ద్యౌ శాన్తి ర్విశ్వాన్తి రవాన్తరదిశా
 శాన్తి రగ్ని శాన్తి ర్వాయు శాన్తి రాదిత్య శాన్తి శ్రున్తమా శాన్తి చక్షత్రాణి
 శాన్తి రాప శాన్తి రోషధయ శాన్తి ర్వనస్పతయ శాన్తి ర్శాశాన్తి రజా
 శాన్తి రశ్వ శాన్తిః పురుష శాన్తిః(భుష్మా శాన్తి ర్భాష్మాణ శాన్తి శాన్తి

రేవ కాన్తి కాన్తి రే అస్తు కాన్తిః । తయాఽహగ్ం కాన్త్యా సర్వకాన్త్యా
 మహ్యం ద్విపదే చతుష్పదే చ కాన్తిం కరోమి కాన్తి రే అస్తు కాన్తిః । ఏహ
 శ్రీశ్రు హీశ్రు ధృతిశ్రు తపో మేధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధా సత్త్వం ధర్మశ్చైతాని
 మోక్షిషన్త మనూక్షిషన్త మా మూగ్ శ్రీశ్రు హీశ్రు ధృతిశ్రు తపో మేధా
 ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధా సత్త్వం ధర్మశ్చైతాని మా మా హసిషుః । ఉదాయుషా
 స్వాయుషోదోషధీనాగ్ం రసేనోత్పర్జస్యస్య శుష్టుణోదస్యా మమృతాగ్ం
 అను । తచ్చతు రేవహితం పురస్తా చ్చుర్రముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం
 జీవేమ శరదశ్శతం నన్తామ శరదశ్శతం మోదామ శరదశ్శతం భవామ
 శరదశ్శతగ్ం శృణవామ శరదశ్శతం ప్రబ్రువామ శరదశ్శత మజీతాస్యామ
 శరదశ్శతం జ్యోశ్చ సూర్యం దృశే । య ఉదగాన్మహతోఽర్ణవా ద్విభ్రాజ
 మాన సురిరస్య మధ్యాభుమా వృషభో లోహితాక్ష స్సూర్యో విప్రశ్చ
 న్యససా పునాతు । బ్రహ్మణశ్చోతన్యసి బ్రహ్మణ ఆణీస్తో బ్రహ్మణ
 ఆవపనమసి ధారతేయం పృథివీ బ్రహ్మణా మహి ధారితమేనేన మహ
 దన్తరిక్షం దివం దాధార పృథివీగ్ం సదేవాం యదహం వేద తదహం
 ధారయాణి మా మద్వేదోఽధి విస్రసత్ । మేధామనీషే మావిశతాగ్ం
 సమీచీ భూతస్య భవ్యస్యావరుద్ధ్యై సర్వమాయురయాణి సర్వమాయు
 రయాణి । ఆభి ర్భిర్యదతో న ఉతన మాప్యాయయ హరివో వర్తమానః ।
 యదా స్తోతృభ్యో మహి గోత్రా రుజాసి భూయిష్టభాజ్తో అధతే స్యామ ।
 బ్రహ్మప్రావాదిష్టు తన్నో మా హసిత్ । ఓం కాన్తి కాన్తి కాన్తిః ॥౮౮-౯౩॥

పురావతో దధాతు బ్రహ్మ ఞ్జన్వథ దృశే సప్త చ ॥ ౪౨ ॥

నమో యుజ్జతే పృష్టో అశ్వస్య బ్రహ్మన్రువర్గ్యేణ బ్రహ్మన్రు

చరిష్యామో దశ ప్రాచీ రపశ్యం గోపాం దేవస్య సముద్రాయేషే పీపిహి
 ఘర్మ యా తే మహీనాం చత్వార్యస్తా యా పురస్తా ధృష్ట సప్త
 ప్రాణాయ తిణి పూష్టే చత్వార్యుదన్యైకాదశ యాస్తే సప్తాగ్నిర్మవ
 స్సీదైతాన్మవిగ్ంశతి ద్వాదశాన్మ త్రిగ్ంశ ద్వాదశాన్మ షోడశ యాస్తే ఘోరా
 నవ స్మి క్తాష్టా ధునిశ్చ ద్వే ఉగ్రశ్చ త్రిణ్యహోరాతే పచ్చా ఖద్రిణి విగా
 స్సప్తదశా సృష్టుఖ శ్చత్వారి యదేతద్వ్యక్తసః పచ్చా యదీషి తశ్చత్వారి
 ద్విర్ముఖి తిణితా చ్చత్వారి యదేతద్దూతాని షట్ప్రసార్క త్రిణ్యతిణా
 దశాహరావద్య బ్రహ్మణా షట్ఫ షడుత్తుదాష్టా భూష్టభృధి వ్యష్ట షష్టి
 శ్యం న స్సప్తపచ్చాశ ద్విచత్వారిగ్ంశత్ ॥ ౪౨ ॥

యుజ్జతే బ్రహ్మస్పచరిష్యామోఽపశ్యం గోపాగ్ం సముద్రాయ
 వయమనుక్రామామ పూష్టే ధునిశ్చ యదేత ద్దూతాని తచ్ఛ్రేయ
 మష్టాశీతిః ॥ ౪౩ ॥

నమో వాచే బ్రహ్మస్పవర్ణేణ మయి రుగన్తరేణ ఘర్మయా తే
 ద్వివి శుగస్కాన్యైః పృథివీ ముపనో మిత్రావరుణా యదేతద్వ్యక్తసో భూ
 ర్భువ స్సువ ర్భుధి స్త్రినవతిః ॥ ౪౩ ॥ ఇత్యపి పాఠః.

ఓమ్॥ నమో వాచే యా చోదితా యాచానుదితా తస్యై వాచే
 నమో నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమ ఋషిభ్యో మస్త్రకద్యో మస్త్ర
 పతిభ్యో మామామృషయో మస్త్రకతో మస్త్రపతయః పరా దుర్మాహ
 మృషీ శ్శుస్త్ర కృతో మస్త్రపతి స్పరాదాం వైశ్వదేవీం వాచ ముద్యాసగ్ం
 శివామదస్తాం జష్టాం దేవేభ్య శ్శర్మ మే ద్యో శ్శర్మ పృథివీ శర్మ విశ్వ మిదం
 జగత్ । శర్మ చస్త్రశ్చ సూర్యశ్చ శర్మ బ్రహ్మ ప్రజాపతి । ధూతం వదీష్యే

భువనం వదిష్టే తేజో వదిష్టే యశో వదిష్టే తపో వదిష్టే బ్రహ్మ
 వదిష్టే సత్యం వదిష్టే తస్మాత్తహమిద ముపస్తరణ ముపస్తరణ ఉపస్తరణం
 మే ప్రజాయే పశూనాం ధూయా దుపస్తరణ మహం ప్రజాయే
 పశూనాం ధూయానం ప్రాణా పానా మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణాపానా
 మామాహసిష్టం మధు మనిష్టే మధు జనిష్టే మధు వజ్జామి మధు
 వదిష్టామి మధుమతిం దేవేభ్యో వాచముద్యాసగ్ం శుక్రూషిణ్యం
 మనుష్యేభ్యస్తం మా దేవా అవన్తు శోభాయే పితరోఽసుమదన్తు ॥
 ఓం కాన్తి కాన్తి కాన్తి: ॥

హరి: ఓమ్ తత్సత్ ॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ఇతి శ్రీవైత్తిరీయారణ్యకే చతుర్థః ప్రశ్నః